

Secretarieleel Jaarverslag 2024

Vereniging het Edelhert

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Bestuur, adviseurs en ereleden
3. Koersdocument (voorheen Nota Populatiebeheer)
4. Cursus aanspreken
5. Ecoduct Terschuur
6. Vrijwilligersevenementen
7. Aanwezigheid manifestaties
8. Winkelhetedelhert.nl
9. Monitoring
10. Rasterploeg / buitenploeg
11. Excursies
12. Tijdschrift
13. Sociale media: Facebook, Twitter en Instagram
14. Website
15. Adverteerders tijdschrift Het Edelhert
16. Ledenbestand

1. Voorwoord

Dit is het secretarieel jaarverslag over het kalenderjaar 2024 van Vereniging het Edelhert (de vereniging). Zoals ieder jaar gebruikelijk wordt hierin verslag gedaan van de voornaamste activiteiten van de vereniging en relevante andere ontwikkelingen en zaken binnen de vereniging in het afgelopen kalenderjaar.

2. Bestuur, adviseurs en ereleden

Samenstelling

Het **bestuur** bestond in 2024 uit de volgende personen:

- Jhr. Drs. F.F. Leyssius, voorzitter
- Ir. P.B. Worm, vice voorzitter (*tot 9 maart 2024*)
- Mr. G.P.H. Kreijen, secretaris
- P.A. Buitenhuis, waarnemend penningmeester, webwinkel en realisatie publicaties
- H.J. Degen, voorlichtingsstand, organisatie bijeenkomsten, contact vrijwilligers
- Mr. R.G. Hoegen, diverse uitvoerende taken en externe vertegenwoordiging, waaronder acquisitie advertenties tijdschrift.

Door ontstentenis van Gerard Kreijen sinds september 2024 worden diens taken momenteel door het bestuur waargenomen, meer in het bijzonder door Robert Hoegen.

Na het overlijden van de voormalig penningmeester Karel Wiecherink eind 2022, waarbij is stilgestaan in het jaarverslag over 2023 en de ALV 2023, heeft Paul Buitenhuis op interim basis het penningmeesterschap op zich genomen. Vanaf dat moment is gezocht naar een nieuwe kandidaat penningmeester. Helaas is deze nog niet gevonden. De zoektocht wordt voortgezet en suggesties vanuit de leden zijn van harte welkom.

Sinds de ALV 2023 is Bas Worm niet langer actief als bestuurslid wegens het verstrijken van de maximale statutaire bestuurstermijn. Vanaf dat moment is Bas één van de adviseurs van het bestuur. Om het bestuur weer op sterkte te brengen, is, naast een kandidaat penningmeester, uitgekeken naar een nieuw kandidaat-bestuurslid. Sinds oktober draait Sebastiaan van Empel met het bestuur mee als kandidaat-bestuurslid.

In 2024 waren de **adviseurs** van het bestuur:

- J. de Groot: PR, website, sociale media en hoofd- en eindredacteur van het tijdschrift Het Edelhert;
- Ing. C.F. Schoon BSc: faunabeleid, damherten en overige zaken;
- Ir. P.B. Worm: faunabeleid, edelherten en overige zaken (*vanaf 9 maart 2024*).

De **ereleden** van de vereniging zijn:

Erelid:

- Z.H. Prins F.F.M. van Oranje-Nassau, van Vollenhoven

Erelid van verdienste:

- P.A. Buitenhuis

Bestuursvergaderingen

In 2024 hebben zeven reguliere bestuursvergaderingen plaatsgevonden. Er werd vergaderd bij Hennie Degen in Apeldoorn of bij Floris Leyssius in Bosch en Duin. Zoals gebruikelijk vonden de vergaderingen plaats aan de hand van een van te voren samengestelde agenda met te bespreken onderwerpen en werden er van iedere vergadering notulen bijgehouden. Ook is er iedere vergadering een actielijst bijgehouden en bijgewerkt.

3. Koersdocument (voorheen Nota Populatiebeheer)

In het jaarverslag 2023 dat gepresenteerd is op de ALV 2024 is ook al kort stilgestaan bij de wording van het Koersdocument, voorheen de Nota Populatiebeheer. De ingestelde 'ad-hoc' commissie, bestaande uit Gerrit Jan Spek, Rik Schoon, Rob Borst en Bas Worm hebben in 2024 een vrij compleet, maar qua insteek erg technisch document opgesteld. Het document is eind 2024 met een deel van het bestuur besproken op vorm en inhoud. Dat heeft er toe geleid dat het Koersdocument nu gesplitst is in het inhoudelijke Koersdocument en een meer activiteitgericht Plan van Aanpak. De bedoeling is dat het Koersdocument verder herschreven wordt (voor een breed publiek), opgemaakt en op een symposium eind 2025 gepresenteerd en besproken gaat worden.

4. Cursus aanspreken

In 2024 heeft de cursus Aanspreken weer plaatsgevonden. Nu voor de diersoorten edelhert, damhert en wild zwijn. Zo ontwikkelt de cursus zich telkens weer verder. De cursus was weer volledig volgeboekt (35 personen). Naast de extra lessen, dit keer over het wild zwijn, waren er ook 3 veldexcursies: edelherten (Hoge Veluwe), wilde zwijnen (Kroondomeinen) en damherten (AWD). De cursus is geëvalueerd waaruit weer wat aandachtspunten verschenen zijn, maar gemiddeld genomen waren de deelnemers zeer tevreden en waardeerden de cursus met een 8,5 (op een schaal van 1 tot 10). Gekeken wordt nu of bij een volgende cursusgang de organisatie (administratie, lesdata, communicatie) en het lesgeven anders ingevuld kunnen worden.

5. Ecoduct Terschuur

Helaas kunnen we in dit jaarverslag nog niet melden dat het Ecoduct Terschuur (alsnog) zal worden gerealiseerd. Wel heeft zich inmiddels mede op initiatief van de vereniging een informele werkgroep gevormd. Daarin nemen naast de vereniging onder meer deel ARK Rewilding Nederland, het Utrechts Landschap en de Zoogdiervereniging. Deze werkgroep is in 2024 driemaal bij elkaar gekomen. De focus ligt momenteel op het voeren van gesprekken met de Provincies Utrecht en Gelderland en andere relevante partijen met als doel hen te laten inzien dat de realisatie van dit ecoduct en de daarmee te bereiken natuurverbinding voor de uitwisseling van flora en fauna van groot belang is. De Provincie Utrecht heeft een ambitieus plan tot natuurverbetering en de hoop is dat Ecoduct Terschuur daarmee ook (weer) op de agenda komt. Het blijft een traject van lange adem. Dit doet er niet aan af dat het bestuur zich blijft inzetten voor de realisatie van dit ecoduct, waardoor de edelherten en damherten afkomstig van de Veluwe op eigen kracht naar de Utrechtse Heuvelrug zouden

kunnen trekken. Inmiddels is bekend dat deze herten in de Provincie Utrecht welkom zouden zijn, mits ze op eigen kracht daar komen.

6. Vrijwilligersevenementen

Kopstukkenmiddag

In mei 2024 heeft het bestuur voor de vrijwilligers die binnen de vereniging een coördinerende taak hebben voor een van de vele vrijwilligersactiviteiten/clubjes, ook wel de Kopstukken genoemd, een bezoek georganiseerd aan Het Groene Woud in Brabant. Daarvoor was een uitnodiging ontvangen van het Brabants Landschap. Na eerst een goed maal te hebben genuttigd bij de Rustende Jager, werd een fantastische rondleiding gegeven door een medewerker van Het Groene Woud. Dat deze rondleiding in de stromende regen plaatsvond mocht de pret niet drukken – ook al was het nog eens extra nat doordat Het Groene Woud voor een deel moerasgebied is. Desondanks werd er een behoorlijk aantal edelherten gezien.

Deze bijeenkomst, waarbij het bestuur en de Kopstukken constructief konden overleggen over het reilen en zeilen van de verschillende verenigingsactiviteiten, was erg nuttig en een dergelijke Kopstukkendag staat ook in 2025 op de agenda.

Vrijwilligersmiddag

Vervolgens vond in juni 2024 de jaarlijkse Vrijwilligersmiddag plaats op de mooie locatie Emma's Oord op Kroondomein Het Loo. Alle actieve vrijwilligers van de vereniging waren hiervoor uitgenodigd en de opkomst was goed. Net als in voorgaande jaren gidste Rob Schuitemaker de aanwezigen met interessante informatie tijdens een mooie wandeling. Aansluitend werd genoten van een goede BBQ die ook dit jaar weer door slagerij Ter Weele was verzorgd.

7. Aanwezigheid manifestaties

Ook in 2024 heeft de verenigingsstand weer op diverse evenementen gestaan:

- de Faunadagen in maart op kasteel Middachten - 2 dagen;
- de Outdoor Hunting Day in juli van Jachtboutique Geweermakerij Elspeet te Elspeet - 1 dag;
- de Landgoedfair in augustus van Landgoed Mariënwaerdt - 5 dagen;
- de Wintermarkt in november te Uddel - 1 dag.

Tijdens deze dagen zijn er voorlichtingsactiviteiten voor de bezoekers van de stand verricht en ook de nodige nieuwe leden voor de vereniging geworven. Ook dit jaar was Hennie Degen het aanspreekpunt voor de verenigingsstand en heeft hij de aanwezigheid, opbouw, bemanning en afbouw van de stand stevast gecoördineerd.

8. Winkelhetedelhert.nl

De webwinkel heeft tot doel extra inkomsten te verwerven door verkoop van artikelen die verbonden zijn met de natuur, in het bijzonder het edelhert en damhert. Het assortiment varieert van boeken, via revers- spelden en postzegels tot stickers. Met name boeken vinden doorlopend aftrek. Veel wordt afgezet via

wederverkopers. De belangrijkste zijn de Atlas van Wildobservatieplaatsen op de Veluwe en, nog steeds, de jubileumuitgave Frederik het Edelhert. Met name voor de feestdagen in december blijkt dit een gewild cadeau voor jong én oud! Ook in 2024 is de webwinkel beheerd door Paul Buitenhuis.

9. Monitoring

In 2024 zijn de nodige vrijwilligers van onze vereniging weer actief geweest bij 4 monitoringprojecten op de Veluwe (zie hieronder). Het 5de project, graasdrukmonitoring vergde geen inzet dit jaar. Of er nog een vervolg komt van de graasdrukmonitoring is afhankelijk van de externe evaluatie, waar al zeker een halfjaar het wachten op is.

Bij de **monitoring van de wildzichtbaarheid** rond Hoog Buurlo, die nu voor het 11de jaar werd uitgevoerd, zijn 7 vrijwilligers betrokken. Vorig jaar constateerden we al een flinke daling in het aantal wildwaarnemingen en die daling zette dit jaar door. Factoren die hierbij een rol kunnen spelen zijn frequente aanwezigheid van wolven, de reductie van de roodwild- en zwartwildpopulatie die de laatste jaren is gerealiseerd en de hoge recreatiedruk. Voor de vrijwilligers die een fietsronde van 25 km rijden is het nu meer een fitness oefening aan het worden dan een mooie wildspeurtocht. Maar dankzij hun inzet ontstaat wel een goed beeld hoe (slecht) het met de wildzichtbaarheid is gesteld.

De **monitoring van grofwildpassages** op een negental ecoducten op de midden Veluwe vergde met 25 leden de meeste inzet. Dit project heeft een dynamisch jaar achter de rug. Dankzij de samenwerking met de WUR is het benodigde budget verworven om dit project nog minimaal 3 jaar voort te zetten. Zonder dat budget zou het project in het voorjaar 2024 zijn gestopt. Met het nieuwe budget zijn de kluisen robuuster gemaakt en zijn er nieuwe camera's aangeschaft. Inmiddels zijn op 8 van de 9 eco-passages de nieuwe opstellingen geplaatst en die leveren betere nachtbeelden dan voorheen.

Door de samenwerking met de WUR is nu ook Natuurmonumenten met 4 ecoducten aangehaakt. Zij bemensen zelf het camerabeheer en de uitwerking van de beelden. Bij dit project kom je soms vreemde kostgangers tegen.

Dan nog twee onderwerpen waarbij ook veldwerkers van onze vereniging betrokken waren.

➤ De **inspectie van 35 km** wild-kerend raster langs de N310, de A1 en A50, voor zover gelegen aangrenzend aan het beheersgebied van SBB, werd dit najaar uitgevoerd door 12 vrijwilligers. Kleine problemen zijn door de deelnemers opgelost en grote knelpunten zijn doorgegeven aan de beheerders (SBB en RWS) Een aantal hiervan is inmiddels opgelost, maar een paar grote knelpunten nog niet. Daarnaast zijn er problemen die lastig op te lossen zijn. Bij dat laatste hoort het gaten knippen in het gaas ter plaatse van de parkeerplaatsen. Dat is echt dweilen met de kraan open. Het wordt gerepareerd en binnen een maand zit er weer een gat in.

➤ De **publieksbegeleiding** tijdens de bronst bij de WOP Alverschotenseweg is dit jaar gedurende ruim 3 weken door 9 vrijwilligers van onze vereniging en 10 van SBB verzorgd. Dit jaar voor het eerst bij het nieuwe en veel grotere scherm. Dat bleek niet op alle vlakken een verbetering, met name over de locatie en vormgeving van de kijkgaten kwamen de nodige opmerkingen. Maar met onze begeleiding konden er toch meer bezoekers tegelijkertijd een blik werpen op de wildweide. Daar stond dit jaar echter minder vaak wild op dan in voorgaande jaren. Het wild bleef vaak lange tijd in de bosrand hangen, hetgeen waarschijnlijk is veroorzaakt door het regelmatige bezoek van wolven aan deze locatie. Op vele avonden was er een oneven 24-ender als plaatsert te zien. Door gebrek aan concurrentie was deze echter niet zo actief. Hij kon het zich zelfs permitteren om af en toe een uiltje te knappen.

De monitoringsactiviteiten van de vereniging zijn ook in 2024 door Piet Bloemerts gecoördineerd met ondersteuning van Remco Poortman.

10. Rasterploeg / buitenploeg

In het jaar 2024 is de rasterploeg, tegenwoordig wellicht beter buitenploeg genoemd, 11x het veld in getrokken om voor diverse opdrachtgevers werkzaamheden te verrichten – bij mooi en slecht weer. Tijdens slecht weer was altijd de verenigingstent Windvang aanwezig. In de maand december heeft de rasterploeg op eigen initiatief een jaarafsluiting georganiseerd met medewerking van Kroondomein Het Loo.

Ook al worden de vrijwilligers van de rasterploeg gemiddeld wat ouder, het enthousiasme blijft. Iedere 3e zaterdag van de maand kijken de vrijwilligers er naar uit om elkaar weer te zien en de nodige werkzaamheden uit te voeren. Helaas is het beveiligen van de bovenstaande rand van zwartwilderasters met fijnmazige manchetten langzamerhand afgerond op de Veluwe en moeten er nieuwe nuttige veldwerkzaamheden worden gezocht, zoals het verwijderen van jonge dennetjes.

De opdrachtgevers waarvoor de buitenploeg in 2024 veldwerkzaamheden heeft verricht zijn divers; van Staatbosbeheer, Kroondomein Het Loo en Gemeenten tot verschillende particulieren.

In 2024 hebben zich enkele veranderingen voorgedaan in de verzorging van de catering en het beheer van de verenigingsaanhanger en tent. Na vele jaren mede de catering te hebben verzorgd tijdens de rasterdagen samen met Wil Bloemerts, is José Schuitemaker per september 2024 hiermee gestopt. Margreet Gruendemann heeft het 'cateringstokje' gelukkig willen overnemen van José zodat Wil Bloemerts er niet alleen voor is komen te staan. Met het beheer van de aanhanger en de tent Windvang is Ben Hiddink na vele jaren gestopt en dit beheer heeft Kobus Wessels gelukkig als opvolger van Ben willen oppakken.

Nieuwe deelnemers aan de raster/buitenploeg zijn altijd van harte welkom in deze gezellige groep. Leeftijd is daarbij niet belangrijk.

11. Excursies

In de regel vindt er iedere maand één excursie plaats. Zo zijn er in 2024 twaalf excursies georganiseerd in verschillende natuurgebieden op de Veluwe. Deze excursies en de manier om je aan te melden worden steevast aangekondigd het tijdschrift Het Edelhert.

Het aantal deelnemers verschilt per excursie maar in 2024 kwam deze uit op gemiddeld 10 personen per excursie. In 2024 waren 7 gekwalificeerde vrijwillige gidsen actief voor de vereniging, te weten Bert Wans, Sebastiaan van Empel, Ronald Wessels, Rein Jaarsma, Piet Groeneveld, Ronald Risseeuw en Rob Schuitemaker.

Ook in 2024 heeft José Schuitemaker de coördinatie van de door de vereniging georganiseerde excursies verzorgd. Voor 2025 staan al weer de nodige wandelingen op het programma. Vergeet niet u op tijd aan te melden.

12. Tijdschrift

In 2024 bestond de redactie van het tijdschrift Het Edelhert uit:

- Janoh de Groot: hoofd- en eindredacteur
- Jozef Linthorst
- Rik Schoon
- Ronald Risseeuw

Zoals gebruikelijk is het tijdschrift in 2024 viermaal uitgegeven.

De redactie dankt de auteurs hartelijk die regelmatig hun medewerking verlenen, evenals de fotografen die steeds opnieuw hun foto's gratis ter beschikking stellen. Essentiële elementen om een mooi en interessant tijdschrift te kunnen maken.

Het tijdschrift wordt ook digitaal door de redactie naar ruim 300 landelijke bestuurders/betrokkenen in de groene wereld verzonden die direct of indirect iets met herten te maken hebben. Daarnaast gaat de digitale versie naar vele nieuwsredacties. De reacties hierop zijn positief.

13. Sociale media: Facebook, Twitter en Instagram

Om de sociale mediakanalen interessant te houden worden regelmatig mooie foto's en filmpjes over edelherten en damherten geplaatst. Hiertoe worden fotografen benaderd die hun materiaal veelal graag ter beschikking stellen. Ook spontaan wordt er materiaal aangeboden. Voor de aanbieders een mooi podium, voor ons een levend kanaal en betrokken fotografen. Daarnaast levert het af en toe foto's voor het tijdschrift op en soms ook nieuwe leden. Het gebruik en inzetten van sociale media vraagt echter wel steeds aandacht en vraagt daarom het nodige van degenen die dit voor de vereniging verzorgen. In 2024 zijn de sociale mediakanalen bijgehouden door Janoh de Groot en Bas Worm.

Ons Facebookkanaal heeft gemiddeld 2,9d volgers en 2,7d likes. Instagram heeft gemiddeld 1100 volgers en twitter (tegenwoordig 'X') 2020.

14. Website

In 2024 is de website actief beheerd door Janoh de Groot. De redactie van het tijdschrift schrijft regelmatig voor de website. Ook hier worden artikelen gepubliceerd met een raakvlak met edelherten, damherten en hun leefomgeving. Daarnaast verschijnen op de website artikelen over de activiteiten van de vereniging. Individuele leden kunnen ook artikelen en foto's ter plaatsing insturen. Deze worden beoordeeld en indien passend door de webmasters op de website geplaatst. Er worden ook niet-redactieleden benaderd voor het schrijven van een artikel. De website is bereikbaar via www.hetedelhert.nl.

Het bestuur heeft besloten de verenigingswebsite te gaan vernieuwen door deze te moderniseren met als doel de website wat meer overzichtelijk, toegankelijk en aansprekender te maken. In 2024 is de inventarisatie daarvoor gestart en zijn enige offertes uitgevraagd en verkregen van externe ondersteunende partijen. De uitvoering van de vernieuwing van de website zal in 2025 in gang worden gezet met als doel eind 2025 de nieuwe website 'up and running' te hebben.

15. Adverteerders tijdschrift Het Edelhert

In 2024 werd in het tijdschrift het Edelhert geadverteerd door:

- Slagerij Ter Weele;
- Hamer Slijterij – Wijnhandel – Catering;
- Foto Hofma;
- Jachtboutique & Geweermakerij Elspeet;
- IPC Groene Ruimte – opleidingsinstituut voor de leefomgeving
- GrafiMedia Groep
- Winkelhetedelhert.nl

Helaas heeft adverteerder Swarovski in samenwerking met Erik de Groot Geweermakerij besloten niet langer te zullen adverteren in het tijdschrift. Gelukkig hebben we in 2024 twee nieuwe adverteerders weten te verwelkomen, te weten IPC Groene Ruimte en GrafiMedia Groep.

16. Ledenbestand

Hieronder is een overzicht opgenomen van het verloop van het ledenbestand in de afgelopen 5 jaar; de periode van 1-1-2020 tot 1-1-2025. Hierin is te zien dat het aantal leden in deze periode gestaag met zo'n 140 personen is afgenomen. Dit heeft verschillende oorzaken, waaronder met name de veroudering van het ledenbestand en het feit dat het leven in deze periode bovengemiddeld duurder is geworden waardoor er meer wordt bezuinigd op lidmaatschapskosten.

Het bestuur is zich er terdege van bewust dat een verdere afname absoluut moet worden voorkomen en ingezet moet worden op groei van het ledenbestand. In 2025 staat dit dan ook hoog op de agenda en zullen er specifieke wervingsacties in gang worden gezet. Los daarvan heeft de vereniging ook uw hulp nodig als lid. De leden zijn de ambassadeur van de vereniging en hebben ieder een eigen netwerk met daarin waarschijnlijk de nodige hertenliefhebbers die nog geen lid zijn. Vergeet daarbij niet dat wij de enige vereniging in Nederland zijn die zich specifiek voor edel- en damherten populaties inzet; onze grootste in het wild levende zoogdieren in een land dat nog steeds dichtbevolkter raakt.

Kortom, help de vereniging alsjeblieft met het werven van nieuwe leden – bijvoorbeeld onder uw vrienden, familie, kennissen of collega's. Mocht u daarvoor informatie of tijdschriften van de vereniging nodig hebben, aarzel dan niet dat te laten weten via info@hetedelhert.nl.

	1-1-2025	1-1-2024	1-1-2023	1-1-2022	1-1-2021	1-1-2020
Gewone leden	852	884	922	925	952	986
Ere-lid van verdiensten	1	1	1	1	1	1
Jachtopzichterslid	26	28	31	33	33	35
Jeugdlid	1	4	5	2	3	3
Nullid	15	15	15	15	34	36
Levenlid	161	161	154	148	142	133
Totaal ledenbestand	1056	1093	1128	1124	1165	1194
		Nieuw	Opzegging			
1-1-2024 t/m 1-1-2025:		60	97			waarvan: 10 geroyeerd en 87 gestopt/overleden

OOK VOOR 2024 DANKEN WIJ ALLE VRIJWILLIGERS EN LEDEN VAN DE VERENIGING VOOR HUN INZET EN LIDMAATSCHAP. ZONDER HEN ZOU HET NIET MOGELIJK ZIJN OM ALLE ACTIVITEITEN VAN DE VERENIGING TE BEWERKSTELLIGEN. DEZE ACIVITEITEN DRAGEN DIRECT OF INDIRECT BIJ AAN DE VERENIGINGSDOELSTELLING:

GEZONDE POPULATIES HERTEN IN GEZONDE LEEFGEBIEDEN
